ZĂPADA

— “Snow”—

Nominated for Nebula Award for Best Short Story 1985
Nominated for Hugo Award for Best Short Story 1986
Locus Poll Award, Best Short Story (Place: 3) 1986

de John Crowley

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu

Nu cred că Georgie ar fi făcut rost vreodată de una pentru ea. Era, în acelaşi timp, ne-sentimentală şi prea puţin fascinată de moarte. Nu, primul ei soţ - un timp extrem de bogat şi (din descrierea lui Georgie) ciudat de plîngăreţ - o achiziţionase pentru ea. De fapt, bineînţeles, pentru el. El urma să fie beneficiarul. Numai că murise la scurt timp după ce fusese instalată. Dacă *instalată* este cuvîntul potrivit... După moartea lui, Georgie lichidase majoritatea afacerilor pe care le moştenise. La urma urmei, în căsătoria respectivă, banii îi plăcuseră cel mai mult; însă de Viespe nu se prea putea scăpa. Georgie o ignorase.

În realitate, obiectul era aproximativ de dimensiunile unei viespi mari, şi avea acelaşi zbor leneş şi nepăsător. Desigur, era un aparat de supraveghere. În felul acela, numele i se potrivea cu adevărat: unul dintre acele cazuri de poezie accidentală, pricinuite, inconştient, de oameni. Oh, Moarte, unde ţi-este acul?

Georgie o ignorase, totuşi era greu de evitat; trebuia să fii destul de atent în jurul ei; o urmărea pe Georgie de la o distanţă variabilă, în funcţie de mişcările femeii şi de numărul celorlalte persoane din preajma ei, de intensificarea luminii şi tonul glasului. De asemenea, exista în permanenţă pericolul de-a o putea strivi în uşă, sau doborî cu o rachetă de tenis.

Costa o avere (socotind şi accesul, şi contractul de stocare şi întreţinere permanentă, toate achitate anticipat) şi, deşi nu era chiar fragilă, te făcea nervos.

Nu înregistra tot timpul. Trebuia să existe un anumit nivel de lumină. Pe întuneric, se oprea. Iar uneori se rătăcea. Odată, după ce n-o mai văzusem de multă vreme, am deschis uşa unui dulap şi a zburat afară, neschimbată. A pornit s-o caute pe Georgie, zumzăind încetişor. Cred că stătuse zile întregi închisă acolo.

În cele din urmă s-a oprit. Bănuiesc că, cu circuite atît de-mici, controlînd aşa multe funcţii, se puteau defecta destule lucruri. A terminat-o, izbindu-se, mult timp, încetişor, de tavanul dormitorului, iarăşi şi iarăşi, aidoma unei muşte iarna. Apoi, într-o bună zi, menajera a măturat-o de sub birou, o coajă... Pînă atunci transmisese cel puţin opt mii de ore (opt mii reprezentau minimul garantat) din viaţa lui Georgie: zilele şi orele ei, venirile şi plecările, cuvintele şi gesturile, eul ei viu - totul înregistrat, ocupînd extrem de puţin spaţiu în Parc. După aceea, cînd sosea

vremea, puteai merge acolo, în Parc, într-o după-amiază de duminică să zicem; şi în peisajul liniştit care te înconjura (aşa scria în prospect), găseai cămăruţa ei personală; atunci, în intimitate, prin intermediul miracolului sistemelor moderne de stocare şi redare ale informaţiilor, puteai avea acces la ea; la ea vie, aşa cum fusese în toate stările, niciodată schimbîndu-se sau îmbătrînind, mai proaspătă (după cum afirma prospectul) decît verdele memoriei.

* * *

Mă însurasem cu Georgie pentru banii ei, acelaşi motiv pentru care se măritase ea prima dată (măritişul care îi adusese contractul cu Parcul). Bănuiesc că m-a luat de soţ pentru felul cum arăt; dintotdeauna îi plăcuseră bărbaţii arătoşi. Eu doream să scriu. Îmi făcusem o socoteală, specifică mai degrabă femeilor, şi hotărîsem că o nevastă bogată mi-ar fi oferit libertatea de-a scrie, de-a „evolua”. Socoteala respectivă se împlinise în acelaşi mod ca pentru majoritatea femeilor care o fac. Am cărat o maşină de scris şi o valiză cu hîrtii de la Ibiza la Gstaand, la Bali şi Londra, am dactilografiat pe plăji şi am învăţat să schiez. Georgie mă plăcea în costum de schi.

Acum, cînd toată mîndreţea mea s-a dus, pot privi în urmă, zărindu-mă ca un taur tînăr şi înţelegînd că, într-un fel, am fost o raritate, un tip întîlnit des printre femei, mult mai rar printre bărbaţi, frumuseţea care nu-şi zăreşte propria frumuseţe, cel care ştie că afectează profund femeile, mai mult sau mai puţin instantaneu, însă nu cunoaşte cauza; crede că este ascultat şi înţeles, că i se întrevede sufletul, dar în realitate nu se zăresc decît ochii cu gene lungi şi încheietura puternică, masivă şi bronzată, răsucindu-se într-un gest atrăgător, strivind o ţigară. Confuz... Atunci cînd am înţeles de ce fusesem atîta timp apreciat, răsfăţat şi ascultat, de ce fusesem interesant, nu mai eram la fel de interesant ca la început. Şi, cam tot în aceeaşi vreme, mi-am dat seama că nu eram cîtuşi de puţin scriitor. Investiţia lui Georgie a încetat să-i pară tot atît de bună, iar calculele mele nu s-au mai împlinit; doar că pe atunci începusem, absolut neaşteptat, s-o iubesc pe Georgie, şi ea, la fel de neaşteptat, ajunsese să mă iubească şi să aibă nevoie de mine în aceeaşi măsură în care avea nevoie de toţi. Nu ne-am despărţit niciodată cu adevărat, deşi, cînd a murit, n-o mai

văzusem de ani de zile. Îmi telefona, pe la patru dimineaţa, pentru că niciodată, în ciuda călătoriilor pe care le făcuse, nu pricepuse cu adevărat că lumea se roteşte, iar ora cocteilurilor umblă împreună cu ea. Era o femeie nebună, risipitoare şi fericită, fără pic de maliţiozitate sau ambiţie - uşor de amuzat şi uşor de plictisit, şi straniu de senină în ciuda ritmului febril pe care îl impunea. Totuşi se distra, iar eu mă distrasem alături de ea; acela îi era talentul şi destinul, nu întotdeauna unul uşor. Odată, într-un hotel din New York, privind ninsoarea prin fereastra imensă, îmi spusese: „Charlie, pe mine mă vor ucide distracţiile...”

Aşa se şi întîmplase. Schiind în Austria, fusese printre cei dintîi care avuseseră un leopard al zăpezilor, animale tăcute, avînd iuţeala şalupelor. Alfredo m-a sunat în California, să mă anunţe, însă datorită depărtării, accentului său, precum şi disperării de-a mă convinge că nu fusese vina lui, n-am priceput niciodată amănuntele. Eram însă soţul ei, ruda cea mai apropiată, moştenind puţinul rămas şi beneficiind şi de accesul în Parc. Din fericire, serviciile Parcului includeau transportul de la morga din Gstand şi instalarea ei în camera din reprezentanţa Parcului în California. Eu n-am avut absolut nimic de făcut, cu excepţia, semnării unor hîrtii şi predării lor, atunci cînd Georgie a fost adusă la Van Nuys. Reprezentantul Parcului a fost plin de solicitudine şi s-a asigurat că am înţeles cum puteam obţine accesul la Georgie, dar nu-l ascultam. Bănuiesc că nu sînt decît un copil al vremurilor mele. Tot ceea ce este legat de moarte, faptul în sine soarta rămăşiţelor şi situaţia celor rămaşi în viaţă şi confruntaţi cu ele, toate acestea mi se păreau groteşti, stînjenitoare, inutile. Iar orice avea legătură cu ele accentua grotescul şi inutilitatea. Cineva pe care l-am iubit a murit; lăsaţi-mă atunci să mă-mbrac în haine de clovn, să vorbesc de-a-ndoaselea, şi să cumpăr maşinării costisitoare ca să uit. M-am înapoiat în Los Angeles.

După ceva mai mult de un an, avocatul lui Georgie mi-a trimis conţinutul seifurilor ei: acţiuni şi alte chestii similare, precum şi o casetă micuţă din oţel, căptuşită cu catifea. Caseta conţinea o cheie, crestată adînc pe ambele feţe şi cu capul din plastic, asemănătoare cheii de contact de la un automobil de lux.

De ce am mers în Parc pentru prima dată? Mai întîi, pentru că uitasem... Primind cheia aceea, mă simţisem ca atunci cînd găseşti un teanc de fotografii vechi, pe care nu le-ai privit cînd erau de actualitate dar care, după ce s-au învechit, au ajuns să conţină trecutul, deoarece n-au deţinut prezentul. Eram curios.

Înţelesesem că Parcul şi conceptul de acces nu reprezentau, mai mult ca sigur, decît o altă glumă crudă la adresa celor bogaţi, păstrînd iluzia că ei pot cumpăra ceea ce n-are preţ, aidoma modei criogenice de acum treizeci de ani. Cîndva, în Ibiza, Georgie şi cu mine cunoscusem o pereche de nemţi care aveau şi ei contract cu Parcul. Viespea lor se legăna pe deasupra, făcîndu-i extrem de auto-conştienţi - păreau că repetă în permanenţă spectacolul etern, stocat pentru urmaşii lor. Moartea devenise la ei stăpînă asupra vieţii, de parcă erau faraoni. Oare, se întrebase Georgie, lăsau Viespea să intre în dormitor? Sau prezenţa ei acolo îi stimula la eforturi şi mai mari, dovezi pentru cei încă nenăscuţi, ale iubirii lor nemuritoare şi a superbei vigori?

Nu, moartea nu trebuia înşelată în felul acesta, aşa cum se încercase cu piramidele şi cu slujbele de pomenire. N-aveam s-o găsesc pe Georgie salvată de la moarte. Deţinem însă opt mii de ore din viaţa ei, ore adevărate, stocate acolo cu mai multă grijă decît în memoria mea imperfectă; Georgie nu alungase Viespea din dormitorul ei, din dormitorul nostru, iar ea, care nu jucase niciodată vreun rol pentru cineva, nu s-ar fi putut gîndi la aşa ceva. Apoi, neîndoios, aş fi apărut şi eu, prins întîmplător de atenţia Viespii. Din acele mii de ore trebuiau să existe cîteva sute şi cu mine, iar eu începusem tocmai pe atunci să-mi pun întrebări în legătură cu persoana mea, cu ceva care trebuia înţeles, cu ceva despre care trebuiau strînse date, şi apoi cîntărite. Aveam treizeci şi opt de ani...

În vara aceea, am împrumutat un Permis de Acces pe Şosea (vechile Pas-uri din zilele acelea) de la un amic, judecător în provincie, şi am mers pe autostrada de pe coastă pînă la Parc, la capătul unui drum frumos pe faleză, singur deasupra oceanului. Din exterior, Parcul aducea cu un cimitir italian de ţară, curat şi liniştit, un zid scund din stuc, purtînd deasupra urne, printre chiparoşi, cu o intrare boltită. Pe poartă o plăcuţă

din aramă: VĂ RUGĂM FOLOSIŢI CHEIA. Poarta nu se deschidea în mijlocul monumentelor funerare umbrite, ci pe un coridor care cobora lin. Zidul cimitirului era o iluzie, realitatea era subterană. Linişte, sau un fond sonor fără nume, gen Muzak; singurătate - fie că tehnicienii erau discreţi, fie că erau necesari. Într-adevăr, conceptul de acces se dovedi simplitatea în sine, cel puţin în utilizare. Pînă şi eu, un idiot în tehnologia informaticii, puteam afirma asta. Într-adevăr. Viespea era o chestie de geniu, însă ceea ce căpătăm noi, boccitorii, era tot atît de banal cît şi filmele rulate acasă, sau scrisorile vechi legate teanc cu panglică.

Un display de lîngă intrare îmi arată pe care coridor s-o găsesc pe Georgie, şi cheia deschise uşa unei încăperi micuţe, unde existau: un monitor TV de mărime mijlocie, două scaune confortabile şi pereţi întunecaţi, cu tapet maro-ciocolatiu. Muzak dulce-trist... Georgie însăşi era, în mod clar, undeva în preajmă, în pereţi sau sub podea; în prospect nu dăduseră detalii asupra aspectului de capelă mortuară. Pe panoul de comandă al monitorului exista o fantă pentru cheia mea şi două taste: ACCES şi RESET.

M-am aşezat, simţindu-mă stînjenit şi de asemenea puţin speriat, mai mult tulburat decît domolit de mobilierul în mod deliberat neutru şi aparatajul sobru. Mi-am închipuit în jurul meu, în josul altor coridoare, în alte cămăruţe, alte persoane reunindu-se cu morţii lor, aşa cum aveam să fac şi eu; mi-am închipuit că morţii le şopteau înapoia curgerii lui Muzak; că ei plîngeau, văzînd şi auzind, aşa cum, poate, urma s-o fac şi eu, dar n-am auzit nimic. Am răsucit cheia în fantă şi ecranul s-a aprins. Lumina slabă a pălit şi mai mult, iar Muzak a încetat. Am apăsat pe ACCES, în mod evident, pasul următor. Fără îndoială, toate procedurile acelea îmi fuseseră explicate, cu multă vreme în urmă, la docul unde o descărcaseră pe Georgie în sicriul ei din aluminiu, dar eu nu ascultasem. Iar pe ecran, ea se întoarse să privească - însă nu la mine, deşi am tresărit şi mi-am oprit răsuflarea - la Viespea ce o fixa. Era în mijlocul unei fraze, în mijlocul unui gest. Unde? Cînd? „Sau s-o pună pe o carte cu ceilalţi.”, rosti ea întorcîndu-se. Altcineva vorbi, Georgie răspunse şi se ridică, cu Viespea rotindu-se şi deplasîndu-se alandala, aidoma unui amator cu o cameră video. O cameră albă, razele soarelui, fotolii din pai. Ibiza... Georgie purta o bluză

din bumbac, descheiată; luă de pe masă o loţiune, îşi turnă în palmă şi începu să-şi frece pieptul acoperit de pistrui. Conversaţia, lipsită de sens, despre pusul pe o carte, continuă apoi se sfîrşi. Am privit odaia, întrebîndu-mă în ce an, în ce anotimp, nimerisem. Georgie îşi scoase bluza - sînii ei mici şi rotunzi, terminaţi prin sfîrcuri mari, de fetiţă, sînii feciorelnici pe care continua să-i aibă la patruzeci de ani se legănară uşor. Ieşi pe balcon, cu Viespea urmînd-o, orbită de soare, reglîndu-se rapid. „Dacă vrei aşa”, vorbi cineva. Apoi cel care vorbise traversă ecranul, o umbră în mişcare, arămie, dezbrăcată. Eram eu. Georgie spuse: „Ascultă, colibrii...”.

Îi privea, absorbită, şi Viespea se apropia de părul ei blond şi scurt, fascinată la rîndul ei, iar eu am privit-o privind. Se întoarse, rezemîndu-şi coatele de balustradă. Nu-mi puteam aminti ziua aceea. Cum aş fi putut? Una dintre sute, mii... Georgie privi ecranul strălucitor, cu expresia ei de somnambulă, buzele întredeschise, şi mîngîindu-şi absentă sînul cu palma unsuroasă. Colibriul era o scînteiere multicoloră printre flori.

Fără să-mi dau seama cu adevărat ce fac - brusc m-am simţit flămînd, doream trecutul şi nu doar atît - am atins tasta RESET. Balconul din Ibiza dispăru, ecranul luci pustiu. Am apăsat ACCES.

La început, beznă, un murmur; după aceea o spinare întunecată se îndepărtă de ochiul Viespei şi apăru imaginea vagă a unor siluete. Trecere. Alte persoane, sau aceleaşi, o petrecere? Trecere. Aparent, Viespea pornea şi se oprea în funcţie de intensitatea luminii, indiferent ce se petrecea acolo. Georgie într-o rochie neagră aprinzînd o ţigară: flacăra de moment a brichetei cuiva. „Mulţumesc.” Trecere. Foaierul, sau recepţia unui hotel. Parisul? Viespea se deplasa, cotind brusc, căutînd-o printre cei care intrau şi ieşeau; nu putea realiza un film, stabilind cadre, secvenţe - o putea numai urmări, atentă, pe Georgie, precum un soţ gelos, fără să vadă nimic altceva. Era frustrant. Am apăsat RESET. ACCES. Georgie spălîndu-se pe dinţi, undeva, cîndva...

După încă unul sau două din aceste salturi teribile, am înţeles. Accesul era întîmplător. N-aveai cum rechema un an anume, o zi, o scenă... Parcul nu asigurase nici un fel de program; cele opt mii de ore nu erau deloc un pachet de cărţi de joc amestecate. Crezusem, fără să speculez, că aveau să

înceapă de la momentul iniţial, continuînd pînă ajungeau la sfîrşit. De ce nu se întîmpla aşa?

Am mai înţeles ceva. Dacă accesul era într-adevăr întîmplător, dacă realmente nu aveam nici un fel de control, atunci scenele văzute erau, practic, pierdute pe vecie. Aveam şansa de opt mii la unu (mai mult? mai puţin? nu mă pricep la probabilităţi) să le mai revăd vreodată, apăsînd tasta aceea. Am simţit fiorul pierderii după-amiezii din Ibiza. Acum era dusă de două ori. Am rămas în faţa ecranului gol, temîndu-mă să mai ating ACCES, temîndu-mă de ceea ce urma să pierd.

Am oprit aparatul (în cameră, intensitatea luminii spori, Muzak reîncepu lin) şi am ieşit pe coridor, revenind la displayul de la intrare. Lentă şi verzuie, lista numelor se derula precum plecările avioanelor de pe un aeroport. Multe nume erau lipsite de numerele de cod, indicînd poate că nu se aflau încă înăuntru, doar aşteptau. La litera D, trei persoane şi DIRECTOR - ascuns printre ele, de parcă ar fi fost un alt mort. Numărul unei camere. Am pornit s-o caut, şi am intrat. Directorul semăna mai degrabă cu un temnicer, sau cu un paznic de noapte, genul semi-pensionat întîlnit de obicei îngrijind locuri puţin vizitate. Purta un halat cafeniu, asemănător rasei de călugăr, şi-şi prepara cafeaua într-un colţ al biroului său micuţ, unde nu păreau că se rezolvă prea multe probleme. Cînd am intrat, a ridicat privirea, tresărind, surprins asupra faptului.

– Scuzaţi, am rostit, dar nu cred că înţeleg corect sistemul.

– O problemă? făcu el. N-ar trebui să existe nici un fel de problemă. Mă privea, puţin timid şi cu ochii larg deschişi, sperînd să nu fie chemat pentru ceva dificil. Aparatura funcţionează?

– Nu ştiu, am răspuns. Nu mi se pare... Am descris ceea ce credeam că înţelesesem despre conceptul de acces al Parcului: Nu poate fi bine, nu? Accesul este absolut aleator.

A încuviinţat, cu ochii la fel de uimiţi, foarte atent.

– Nu-i aşa? am insistat.

– Ce anume?

– Accesul aleator...

– Ah, da! Sigur că da. Dacă totul funcţionează corect.

Pentru un moment n-am ştiut ce să spun şi l-am privit, încuviinţînd din cap, liniştitor.

– De ce? am întrebat. Adică, de ce nu există nici un fel de modalitate de-a... de-a organiza, de-a avea un gen de acces organizat la material? Începusem să încerc senzaţia aceea de stupiditate grotescă în prezenţa morţii, de parcă ne certam pentru bunurile lui Georgie. Mi se pare o prostie, dacă-mi scuzaţi expresia.

– Ah, nu, ah, nu, s-a precipitat bărbatul. Aţi citit prospectul? Aţi citit tot prospectul?

– Păi, să fiu cinstit...

– Totul e aşa cum se descrie. Asta-i absolut sigur. Dacă există altă problemă...

– Îmi permiteţi să iau loc? am zîmbit. Părea atît de speriat de mine şi de plîngerea mea, de mine ca rudă îndoliată, poate înnebunit de durere şi incapabil de-a sesiza limitele simple ale responsabilităţii lui faţă de mine, încît avea nevoie să se autoconsoleze. Sînt convins că totul e perfect, am continuat. Pur şi simplu, cred că nu înţeleg. Chestiile astea mă cam depăşesc...

– Sigur... Sigur... Sigur... A abandonat cu regret pregătitul cafelei şi s-a aşezat înapoia biroului, încrucişîndu-şi degetele. Oamenii obţin o mulţime de satisfacţii din accesul de aici, a spus el, un confort, dacă privesc lucrurile aşa cum trebuie.

A încercat să zîmbească. M-am întrebat ce recomandări fusese nevoit să prezinte pentru a fi angajat în funcţia aceasta.

– Problema aleatorului... De fapt, totul este în prospect. Există un aspect legal... nu sînteţi avocat, nu? nu, nu, sigur, nu vă supăraţi... Vedeţi... materialul de aici nu este pentru nimic... cu excepţia... da, cu excepţia comuniunii. Să presupunem însă că ar fi fost programat pentru o căutare precisă. Să presupunem că ar fi existat o problemă în legătură cu taxa financiară, sau moştenitori, lucruri din astea... Atunci am fi fost asaltaţi de somaţii, procuri... s-ar fi distrus complet conceptul de memorial.

Într-adevăr, nu mă gîndisem la aşa ceva. Aleatorul inclus în echipament oprea o scotocire sistematică a vieţilor trecute. Şi, fără îndoială, înlătura posibilitatea ca Parcul să intre în rîndul martorilor, şi la capătul neplăcut al unei serii de procese.

– Ar trebui să priveşti toate cele opt mii de ore, am spus, şi chiar dacă găseşti ceea ce cauţi, n-ai cum relua scena respectivă. Ar trece...

Ar fi alunecat în trecutul aleator chiar în vreme ce o priveai, aşa cum se întîmplase cu după-amiaza din Ibiza, sau

petrecerea din Paris... Pierdută... Bărbatul a surîs şi a încuviinţat. Eu am surîs şi am încuviinţat.

– Să vă spun ceva, a comentat el. Nu se prevăzuse aşa ceva. Aleatorul... A fost un efect secundar, datorat procesului de stocare. O chestiune de şansă... Zîmbetul i-a dispărut şi sprîncenele i s-au adunat serioase: Ştiţi, aici stocăm la nivel molecular. Sîntem nevoiţi să operăm la această scară, datorită problemelor de spaţiu. Mă refer la cele opt mii de ore garantate... Dacă le-am fi înregistrat pe bandă video, sau prin alt mijloc convenţional, cît spaţiu ar fi ocupat? Mai ales dacă acest concept de acces ar fi devenit popular? Foarte mult... De aceea, am ales moleculele şi rutele infinite. De mărimea unghiei de la degetul mare. Totul e descris în prospect.

M-a privit ciudat. Am încercat brusc senzaţia că eram fraierit, prostit; bărbatul dinaintea mea nu era un expert, un tehnician, era un şarlatan sau poate un nebun, interpretînd rolul unui director dar fără să aparţină locului acela. Mi-am simţit părul zbîrlindu-se pe ceafă, apoi m-am relaxat.

– Deci, aleatorul..., vorbea el. A fost un efect datorat reducerii la scară moleculară. Mişcarea browniană... Anulînd pentru o microsecundă derularea permanentă, obţii o rearanjare la nivel molecular. Nu noi impunem întîmplarea. Moleculele o fac pentru noi.

Despre mişcarea browniană îmi aminteam vag, de la cursul de fizică. O mişcare aleatoare a moleculelor, spunea profesorul; are o exprimare matematică. Asemănătoare cu deplasarea firicelelor de praf ce plutesc într-o rază de soare, cu vîrtejul fulgilor de nea într-un press-papier de sticlă, conţinînd o căsuţă peste care ninge.

– Înţeleg, am zis. Cred că înţeleg...

– Mai există şi alte probleme? întrebase cu tonul celui care ştia că, într-adevăr, s-ar fi putut să mai existe o problemă, cunoscută lui, dar spera că eu n-o ştiam. Aţi priceput sistemul: cheia, două taste: ACCES, RESET...

– Înţeleg, ah, repetat. Acum, înţeleg.

– Comuniunea, a spus el, ridicîndu-se uşurat, convins că aveam să plec. Este normal... Durează un timp pînă vă familiarizaţi cu senzaţia comuniunii.

– Da, am încuviinţat. Durează...

Nu aveam să aflu răspunsul la întrebarea care o pusesem,

indiferent care ar fi fost el. Deci, Viespea nu fusese perfectă în stocare, nu... nu mai bună decît sufletul meu cel tînăr. Ochiul ei minuscul scăpase zile şi săptămîni. Nu văzuse bine, iar ceea ce văzuse nu mai putea distinge - ceea ce putea fi uitat cu uşurinţă, de lucrurile de neuitat - mai bine decît propriul meu ochi. De fapt, nici mai bine, nici mai rău... la fel.

Totuşi... totuşi... ea se sculase în Ibiza, îşi masase sînii cu loţiune şi-mi vorbise: „Ascultă, colibrii...” Eu uitasem, însă Viespea nu; şi avusesem din nou ceea ce nu ştiam că pierdusem, ceea ce nu ştiam că era preţios.

Cînd am părăsit Parcul, oceanul de mătase spumega în jurul stîncilor.

Îmi petrecusem viaţa aşteptînd ceva, fără să ştiu ce anume, fără măcar să ştiu că aşteptam. Trecîndu-mi timpul... Continuam să aştept. Însă lucrul pe care-l aşteptasem se petrecuse deja, şi trecuse.

Se scurseseră aproape doi ani de la moartea lui Georgie; doi ani pînă cînd, pentru prima şi ultima dată, am plîns pentru ea - pentru ea - şi pentru mine.

* * *

Bineînţeles, am revenit în Parc. După multă muncă şi mulţi dolari strecuraţi acolo unde trebuia, am obţinut un PAS personal. Aveam timp de pierdut, precum mulţi alţii pe vremea aceea, şi deseori, în după-amieze pustii (niciodată duminica), ieşeam pe autostrada peticită şi năpădită de buruieni şi porneam în susul coastei. Parcul era permanent deschis. Mă familiarizasem cu ideea comuniunii.

Acum, după cîteva sute de ore petrecute acolo, sub pămînt, acum, cînd am încetat de multă vreme să trec prin uşa aceea (cred că am pierdut cheia; oricum, nu ştiu s-o caut), ştiu că singurătatea în care mă simţeam afundîndu-mă era reală. Ceilalţi care priveau în jurul meu, simţiţi de mine în alte cămăruţe, existau în cea mai mare parte în imaginaţia mea. Rareori mai era cineva pe acolo.

Cavourile erau tot atît de ignorate pe cît sînt, de obicei, oricare alte cavouri, de oriunde. Fie că celor vii nu le păsa să-i slujească prea mult pe cei morţi - de fapt, cînd le-a păsat vreodată? - fie că aceia care, plini de speranţe, încheiaseră contractul descoperiseră hiba conceptului de acces - aşa cum, în

cele din urmă, o descoperisem şi eu.

ACCES, şi ea îşi scoate, una cîte una, rochiile din dulap şi le pune pe ea, studiază efectul într-o oglindă înaltă, apoi le aşează la loc. Se strîmbă, ceea ce nu făcea decît atunci cînd privea în oglindă, figuri făcute numai pentru ea, ceea ce nu-i prea semăna. Oglinda Georgie.

RESET.

ACCES. Printr-o coincidenţă bizară, aici priveşte în altă oglindă. Cred că Viespea poate fi derutată de oglinzi. Se întoarce, Viespea se reglează; cineva doarme, printre aştemuturile unui pat dublu de hotel, e dimineaţă, un cărucior cu rotile de la room-service. Ah... Algonquin, eu... Iarna... Dincolo de ferestrele înalte, ninge. Georgie scotoceşte prin poşetă, scoate un flacon mititel, înghite o pastilă, bea cafea, ţinînd ceaşca de corp, nu de toartă. Mă foiesc, arătîndu-mi părul zburlit. Conversaţie... neinteligibilă. O încăpere cenuşie, lumina alburie a zăpezii, culori descompuse. Oare acum (m-am gîndit, privindu-se) mă voi întinde spre ea? Oare în următorul ceas o voi avea, sau ea pe mine, trăgînd în lături cearşafurile, descheindu-şi pijamaua albă? Georgie intră în baie şi închide uşa. Viespea priveşte exclusă, transmiţînd prosteşte imaginea uşii.

RESET, în cele din urmă.

Dar dacă (m-am întrebat) aş fi fost răbdător, dacă aş fi privit, aşteptînd?

Timpul, se dovedeşte, durează un timp de care nu eşti conştient. Risipa, risipa de secvenţe nu este un sport popular. Chiar dacă te poţi amuza, stînd şi privind în gol, gustînd întreaga ta fiinţă vreme de o după-amiază, nu este nimic amuzant în a revedea scenele respective. Aşteptarea e chinuitoare. De cîte ori, în cinci ani, în opt mii de ore de lumină a zilei, sau a lămpilor, ne-am putut iubi, cît timp l-am petrecut făcînd dragoste? O sută de ore, două sute? Şansele de-a nimeri peste o asemenea scenă erau reduse; pe cele mai multe le învăluia întunericul, iar celelalte se pierdeau printre nenumăratele ore petrecute prin magazine, citind, în avioane şi în maşini, adormită, singură. Nici o speranţă...

ACCES. Georgie a aprins veioza de pe noptieră. Singură. Caută printre şerveţelele de hîrtie şi revistele de pe noptieră, găseşte un ceas, îl priveşte buimacă, îl întoarce cu susul în jos,

priveşte iarăşi. Îl aşează la loc. Frig. Se ghemuieşte sub pătură, căscînd, privind în gol, după aceea întinde mîna spre telefon, însă rămîne cu ea pe receptor, gîndindu-se. Gîndindu-se la ora 4 dimineaţa. Îşi retrage mîna, se înfioară precum un copil în somn şi stinge lumina. Peste o clipă este dimineaţă, zorile; Viespea a dormit şi ea. Georgie doarme profund, fără să se clintească; de sub pătură apar numai vîrfurile cîrlionţilor blonzi - fără îndoială, va dormi aşa cîteva ore, privită cu mai multă atenţie şi mult mai fix decît ar fi putut-o face orice iscoadă.

RESET.

ACCES.

– Nu se aude la fel de bine ca la început, i-am spus directorului. Şi contrastul e mai puţin definit.

– Ah, da, a încuviinţat el. Este explicat în prospect. Am fost nevoiţi să explicăm în detaliu... poate fi într-adevăr o problemă.

– Nu-i vorba numai de monitorul meu? Credeam că de vină era doar monitorul...

– Nu, nu... nu-i adevărat, nu.

Mi-a întins o cafea. De-a lungul timpului, devenisem prieteni. Cred că, deşi îi era teamă de mine, se bucura de apariţiile mele răzleţe; cel puţin unul dintre cei vii intra acolo, măcar unul folosea serviciul respectiv.

– Poate să apară o uşoară degradare.

– Totul pare să devină cenuşiu.

S-a încruntat preocupat.

– Hm-hm... hm-hm... vezi tu, la nivelul molecular la care ne aflăm noi există o degradare. Chestiunea-i de domeniul fizicii. Caracterul aleator se manifestă în cadrul aceleiaşi scene. De aceea pierzi... de fapt, nu pierzi nici o clipă din ce ai avut, dar se pierde puţină rezoluţie... Puţină culoare... O să se restabilească.

– Sigur?

– Noi aşa credem. Bineînţeles că se restabileşte, să fii sigur. Noi prezicem aşa ceva.

– Dar nu ştiţi...

– Da, da... păi, vezi... sîntem de puţină vreme în branşa asta. Conceptul este nou. Există şi lucruri pe care nu le putem şti.

Continua să mă privească, dar, în acelaşi timp, părea că

mă uitase. Obosise... În ultima vreme, aveam impresia că el însuşi se decolorase, îmbătrînise, îşi pierduse rezoluţia.

– S-ar putea să înceapă să-ţi apară un fel de fulgi în imagine, a rostit încet.

ACCES. RESET. ACCES.

O piaţă cenuşie, pavată cu dale dispuse în zigzag, palmieri cenuşii, foşnind. Georgie îşi ridică gulerul paltonului, mijind ochii înaintea vîntului aspru. Cumpără reviste de la un chioşc: *Vogue*, *Harper's*, *La Moda*. „Frig”, îi spune vînzătoarei. Frio. Tînărul care eram o apucă de braţ; se plimbă pe plajă, pustie şi acoperită de alge purtate de oceanul murdar. Iarna în Ibiza. Vorbim, dar Viespea nu poate auzi, zgomotul talazurilor o derutează; pare plictisită de misiunea ei şi întîrzie în urma noastră.

RESET.

ACCES. Algonquin, extrem de familiar, dimineaţă, iarnă. Georgie se întoarce de la fereastra troienită, eu sînt în pat şi, pentru o clipă, privind scena, m-am simţit suspendat între două oglinzi, reflectînd la infinit. Am mai văzut asta; am trăit-o cîndva şi mi-am amintit-o odată, mi-am reamintit amintirea, şi iat-o din nou, deşi s-ar putea să nu fie altceva decît o altă dimineaţă, o dimineaţă identică. Dar nu; Georgie se întoarce de la fereastră, scoate flaconul cu pilule, apucă ceaşca de cafea, ţinînd-o de corp; am mai văzut momentul acesta, cu cîteva luni, sau săptămîni în urmă, aici, în odaia aceasta. Am nimerit de două ori peste aceeaşi scenă.

Care este probabilitatea, m-am întrebat care sînt şansele de-a regăsi aceleaşi minute, aceste minute?

Mă foiam în aşternut.

M-am aplecat înainte să aud, de data asta, ce aveam să spun semăna cu „oricum, distracţie”, sau ceva asemănător.

„Distracţii”, repetă ea rîzînd spart, sunetul hodorogit aidoma clănţănitului unei fantome. „Charlie, într-o bună zi mă vor ucide distracţiile”.

Înghite pilula. Viespea o urmăreşte pînă la baie şi se întrerupe.

„De ce mă aflu aici?” m-am întrebat, iar inima îmi bătea rar şi puternic. „Ce caut aici? Ce anume?”

RESET.

ACCES.

Străzi argintate de gheaţă, New York, Fiffh Avenue.

Coboară dintr-un taxi, strigînd spre interiorul întunecat: „Să nu mai ţipi la mine!”, răcneşte la cineva; mama ei pe care n-am întîlnit-o niciodată, o zmeoaică. Iese şi se grăbeşte cu sacoşele pe strada lunecoasă, cu Viespea lîngă umărul ei. Puteam întinde mîna şi să-i ating braţul, făcînd-o să se întoarcă şi să mă urmeze. Mergînd, pierzîndu-se în amestecul incolor de oameni şi automobile, imposibil de distins în imaginea neclară, plină de fulgi.

* * *

Ceva era în neregulă.

Georgie detesta iarna, fugea de ea, de cele mai multe ori cînd eram împreună; de la începutul anului începea să tînjească după soarele plecat altundeva; Austria era perfectă pentru cîteva săptămîni, sătuleţele ca nişte jucării şi zăpada ca zahărul, şi scînteietoare, schiorii zvelţi nu reprezentau iarna de care se temea ea, deşi, chiar în cabanele cu foc adevărat, era greu s-o dezbraci fără să i se facă pielea de găină şi să se înfioare de curenţi numai de ea simţiţi. Iarna eram căşti. Aşa încît, Georgie fugea: Antigua, Bali şi două luni în Ibiza, cînd înfloreau migdalii. Toată iarna era o permanentă primăvară, falsă şi lipsită de arome.

Cît de des putuse ninge atunci cînd o înregistrase Viespea?

Nu prea mult; ocazii numărabile, ocazii pe care le-aş fi putut număra şi eu, dacă aş fi reuşit să-mi amintesc aşa cum îşi amintea Viespea. Nu prea des. Nu întotdeauna...

– Am o problemă, i-am spus directorului.

– A atins maximul, nu? Chestia cu rezoluţia...

– De fapt... este şi mai prost.

Stătea îndărătul biroului, cu braţele desfăcute larg pe spătarul scaunului, iar obrajii aveau o roşeaţă nelalocul ei, aidoma unui machiaj prost... Băuse...

– N-a ajuns la maxim? repetă el.

– Nu asta-i problema. Este vorba de acces... Nu-i aleator, aşa cum spuneai.

– Nivelul molecular... O chestie de fizică...

– N-ai înţeles. Nu devine tot mai aleator, dimpotrivă... Este selectiv, încremeneşte.

– Nu, nu, nu, protestă visător directorul. Accesul e

întîmplător. Viaţa nu-i numai vară şi rîs, ştii... În orice viaţă trebuie să plouă.

M-am bîlbîit, încercînd să explic:

– Dar, dar...

– Ştii, continuă el, m-am gîndit să plec de aici. Deschide un sertar al biroului; sună a gol. Îl privi fix cîteva clipe, apoi îl închise: A fost bine în Parc, dar cu asta nu mă pot obişnui. Ştii, a fost... ziceai că ai un serviciu... Eh... la dracu', tu te-ai distrat, nu? ce-ţi pasă?

Era nebun. Pentru o clipă, i-am auzit pe morţii din jur; am simţit pe limbă aerul stătut al subteranei.

– Îmi amintesc, făcu bărbatul, lăsîndu-se pe spate în scaun şi privind în gol, cînd am intrat în acces, cu mulţi ani în urmă. Pe atunci nu-i spuneau aşa... Eu lucram la arhiva unei case de filme. Era în pragul falimentului, aşa cum s-a întîmplat cu toate, aşa cum o să se întîmple şi cu locul ăsta, n-ar trebui s-o zic, da' te faci şi tu că n-auzi. Oricum, era un depozit mare, cu kilometri de rafturi din oţel, pline cu cutii de bobine, cutii cu bobine de pelicule vechi din plastic, ştii? Tot felul de filme... Şi tipii din cinematografie dacă voiau scene vechi despre trecut, mă sunau şi-mi spuneau ce doreau să găsesc, una, sau alta. Aveam totul, orice fel de scenă, da' ştii ce era cel mai greu de găsit? Scene banale din viaţa de zi cu zi. Adică oameni trăindu-şi vieţile, făcînd lucruri obişnuite. Da' ştii ce aveam? Discursuri. Fel de fel de discursuri ţinute de fel de fel de indivizi. Preşedinţi, mă rog... Dacă voiai, aveai ore întregi de discursuri, da' nu cu oameni cu... asta... cum îi zice? ah, spălînd haine, stînd într-un parc...

– Poate că de vină-i recepţia, am spus. Cine ştie...

Mă privi îndelung, de parcă abia sosisem.

– Oricum, vorbi în cele din urmă, uitîndu-se din nou în altă parte, am stat o vreme acolo, învăţînd toate şmecheriile. Producătorii sunau şi-mi ziceau: „Fă-mi rost de asta... fă-mi rost de aia.” Unul din ei făcea un film, ceva despre trecut, şi voia scene vechi, da' vechi, cu oameni de pe vremuri, care să fie din timpul verii; distrîndu-se; mîncînd îngheţată; înotînd în costume de baie; plimbîndu-se cu automobile decapotabile. Vechi de vreo cincizeci de ani... De optzeci de ani...

Deschise sertarul gol, găsi o scobitoare şi începu s-o folosească.

– Am căutat prin peliculele vechi. Discursuri... Discursuri

peste discursuri... Ici-colo dădeam peste cîte o scenă - oameni pe stradă, haine de blană, vitrine, circulaţie... Bătrîni, adică pe atunci erau tineri, dar oameni din trecut; aveau genul ăla de chipuri chinuite, pe care ajungi să le recunoşti. Puţin cam triste... Pe străzile oraşelor, grăbindu-se, ţinîndu-şi pălăriile. În film, oraşele erau întunecate pe-atunci; automobile negre, melonuri negre... Piatră. Nu era ceea ce voia tipul. I-am găsit şi scene de vară, scene pline de culori, dar erau toate recente... El le voia din trecut. Am mai căutat. Am căutat mai departe. Mult. Cu cît ajungeam mai în trecut, cu atît mă întîlneam cu mai multe chipuri chinuite, automobile negre şi străzi negre de piatră, iarnă şi zăpadă... În trecut nu mai există vară.

Se ridică încet şi grav, şi scoase o sticlă cafenie şi două ceşcuţe pentru cafea.

– Aşa încît de vină nu-i recepţia ta, urmă el. Presupun că la pelicule durează mai mult, dar e o chestie de fizică. Totul e-n fizică. Pentru cei care ştiu, un cuvînt este suficient.

Coniacul era tare, un distilat rece al soarelui din trecut. Voiam să plec, să ies, să nu mai privesc îndărăt. Nu doream să rămîn şi să privesc pînă cînd nu mai exista decît zăpadă.

– De-aia plec, sfîrşi directorul. Lasă-i pe morţi să îngroape morţii.

* * *

Nu m-am mai întors. Nu m-am înapoiat niciodată, deşi şoselele s-au redeschis, iar Parcul nu este departe de oraşul în care m-am *statornicit*. Statornicit: ăsta-i cuvîntul exact. Într-un fel îţi restabileşte echilibrul, ba chiar şi veselia, într-un mod mai ciudat, să ajungi să ştii, fără nici un regret, că lucrul cel mai bun care ţi se va întîmpla în viaţă s-a petrecut deja. Iar eu am mai rămas încă cu ceva vară.

Cred că există două tipuri de memorie, şi numai unele dintre ele se degradează pe măsură ce îmbătrîneşti; acela unde, printr-un efort de voinţă, îţi poţi aminti prima ta maşină, sau seria buletinului, sau numele şi chipul profesorului de fizică din liceu - un domn Holm, într-un costum gri, un individ bărbos, uscăţiv, de vreo treizeci de ani. Celălalt tip nu se degradează; ba dimpotrivă, devine mai profund. Genul „somnambulic”, genul în care pătrunzi ca în încăperi cu uşi secrete pentru ca, brusc, să descoperi că nu stai pe veranda casei, ci într-o sală de clasă. La

început nu-ţi poţi da seama unde, sau cînd, şi un bărbat cu barbă, zîmbitor, se joacă în mînă cu un presse-papier din sticlă, conţinînd o căsuţă peste care ninge.

Nu mai există nici un acces la Georgie, totuşi, din cînd în cînd, pe neaşteptate, cînd stau pe verandă, sau împing căruciorul cu tîrguieli, sau mă aplec peste chiuvetă, o amintire de tipul acela mă va vizita, clară şi surprinzătoare, precum pocnetul degetelor unui hipnotizor.

Sau aidoma senzaţiei acelea stranii pe care o încerci uneori cînd, pe punctul de-a adormi, îţi auzi numele, pronunţat încet dar discret de cineva care nu este acolo.

[Originally published in „*Omni*”, November 1985. În românește povestirea a fost publicată în *Jurnalul SF* nr. 63/ 1994]